

**UCHWAŁA NR XXVI/154/2025
RADY GMINY NIECHLÓW**

z dnia 18 grudnia 2025 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Niechlów na lata 2026 - 2028

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 1153), art. 176 pkt 1, art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 49), Rada Gminy Niechlów uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Niechlów na lata 2026-2028 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Niechlów.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2026 r.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY NIECHLÓW

DARIUSZ TUPIEC

Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Niechlów na lata 2026-2028

Niechlów 2025 r.

Spis treści

WSTĘP.....	3
I. PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA PROGRAMU	5
II. ANALIZA SPOŁECZNO-DEMOGRAFICZNA.....	6
1. INFORMACJE OGÓLNE	6
3. POMOC SPOŁECZNA NA RZECZ RODZINY	10
4. PRZEMOC DOMOWA	14
5. WNIOSKI Z ANALIZY DANYCH SPOŁECZNO-DEMOGRAFICZNYCH.....	15
III. CELE PROGRAMU.....	17
V. REALIZATORZY PROGRAMU.....	22
VI. MONITORING REALIZACJI PROGRAMU I FINANSOWANIE.....	22
PODSUMOWANIE	24

Wstęp

Zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja trzyletniego gminnego programu wspierania rodziny. Konsekwencją powyższego zapisu jest wprowadzenie Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Niechlów na lata 2026-2028, który jest kontynuacją Programu Wspierania Rodziny realizowanego w Gminie Niechlów w latach 2023-2025. Opisany dokument stanowi jednak samodzielny program, służący wspieraniu rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Gmina Niechlów, którą promuje hasło „Piękna z natury”, z założenia ma być przestrzenią przyjazną i otwartą zarówno dla lokalnej społeczności, jak i osób przybywających z innych terenów. Ma to odbicie w powstającej infrastrukturze, która ma na celu rozwój regionu, ale także w funkcjonujących na terenie gminy podmiotach publicznych i niepublicznych, które tworzą sieć wspierającą dostatnią i bezpieczną egzystencję mieszkańców. Jednym z celów władarzy Gminy jest zapewnienie optymalnych warunków do rozwoju rodzin i jednostek, poprzez aktywizację powołanych w tym celu służb i instytucji do pracy na rzecz społeczeństwa. Wzajemna współpraca i wsparcie buduje poczucie przynależności, akceptacji i satysfakcji z pełnionych ról społecznych, co ułatwia wykonywanie bieżących zadań i rozwiązywanie pojawiających się trudności.

Program skierowany jest do wszystkich rodzin z terenu Gminy Niechlów, w tym szczególnie rodzin, które są zagrożone wykluczeniem społecznym, mają szczególne potrzeby, rodzin wielodzietnych. Nadrzędnym celem programu jest dbanie o dobro rodziny. Rodzina to najważniejsza i podstawowa grupa społeczna, na której opiera się społeczeństwo. Jest ona pierwszym i najważniejszym środowiskiem, w którym kształtuje się osobowość dziecka. Rodzina oddziałuje na dziecko, przekazując mu system wartości oraz tradycje. Jednak nie zawsze prawidłowo wypełnia swoje podstawowe funkcje. Dłuższe zaburzenie może powodować jej niewydolność, co w konsekwencji może prowadzić nawet do jej rozpadu. Najczęstsze problemy, które negatywnie wpływają na rodzinę to bezrobocie, długotrwała choroba i niepełnosprawność, uzależnienia, w tym uzależnienia behawioralne, które stanowią bardzo duże zagrożenie dla dzisiejszej młodzieży.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej definiuje wsparcie rodziny jako zespół planowanych działań, których celem jest przywrócenie rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych zdolności do ich pełnienia, a system pieczy zastępczej jako zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców. Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-

wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej. Podmioty te realizują zadania z zakresu wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi.

Jednym z rozwiązań w systemie pomocy społecznej jest możliwość zatrudnienia asystenta rodziny do pracy na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Rola asystenta rodziny polega na całościowym wspieraniu rodziny wychowującej dzieci zagrożone wykluczeniem społecznym, poprzez zmianę stosunku osób w rodzinie do własnej sprawności, podniesienie ich samooceny, wzbudzenie wiary we własne siły, a także pomoc w wykonywaniu najprostszych czynności, składający się na proces prowadzenia gospodarstwa domowego. Działania asystenta rodziny mają wspomagać rozwój kompetencji wszystkich członków rodziny tj. rodziców, dzieci, czemu służy indywidualne podejście do rodziny i jej problemów. W tym miejscu należy jednoznacznie zaznaczyć, że asystent rodziny nie przejmuje działań za rodzinę, jedynie wspiera ją w wykonywaniu określonych obowiązków, jak i również w podjętych działaniach, pokazuje jakie efekty przyniesie ich praca oraz ukierunkowuje te działania w taki sposób, aby przyniosły one zamierzone efekty.

Pozostawienie rodzin bez fachowego wsparcia i różnorodnej pomocy specjalistycznej spowoduje wzrost zjawiska dalszej degradacji rodzin i skutkować będzie różnorodnymi konsekwencjami, którymi najbardziej zagrożone będą dzieci. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowania wartości i norm związanych z ich wychowaniem.

I. Podstawa prawna opracowania programu

Do aktów prawnych regulujących treść Programu oraz wpływających na jego realizację należą:

- 1) Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997r.,
- 2) ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- 3) ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej,
- 4) ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- 5) ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- 6) ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- 7) ustawa z dnia 4 lutego 2011r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3,
- 8) ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- 9) ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym,
- 10) ustawa z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- 11) ustawa z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych,
- 12) ustawa z dnia 7 września 2007r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- 13) ustawa z dnia 21 czerwca 2001r. o dodatkach mieszkaniowych.

II. Analiza społeczno-demograficzna

1. Informacje ogólne

Gmina Niechlów jest gminą wiejską położoną w północno – zachodniej części województwa dolnośląskiego, w powiecie górowskim, w odległości ok. 100 – 120 km od Wrocławia i 20 km od siedziby powiatu – miasta Góra. Graniczy z gminami: Góra i Jemielno (powiat górowski), Rudna (powiat lubiński), Pęcław (powiat głogowski), Szlichtyngowa i Wschowa (powiat wschowski). Gmina Niechlów zajmuje ok. 20% powierzchni powiatu (152 km²), z czego użytki rolne zajmują ok. 64,6%, a lasy 24,3% powierzchni gminy.

Źródło: mapa gminy Niechlów

Gminę Niechlów tworzą 22 jednostki typu wiejskiego, z czego 21 to sołectwa: Bartdzieje, Belcz Wielki, Bogucin, Głobice, Karów, Lipowiec, Łękanów, Masełkowice, Miechów, Naratów, Siciny, Szaszorowice, Świerczów, Tarpno, Wągroda, Wioska, Wroniniec, Wronów, Żabin, Żuchłów. Oddzielną jednostką urbanistyczną jest Klimontów - miejscowość niesołecka.

Gminę Niechlów według stanu na dzień 31.12.2024 r. zamieszkiwało 4 526 mieszkańców, z czego 50,44% stanowią kobiety, a 49,56% mężczyźni. Poniżej w tabeli przedstawiono liczbę ludności jaka zamieszkiwała gminę w latach 2022-2024. Liczba ludności w tym okresie zmalała o 3,1%. Średni wiek mieszkańców gminy wynosi 42,2 lata i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa dolnośląskiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski.

Źródło: dane Urzędu Gminy Niechlów

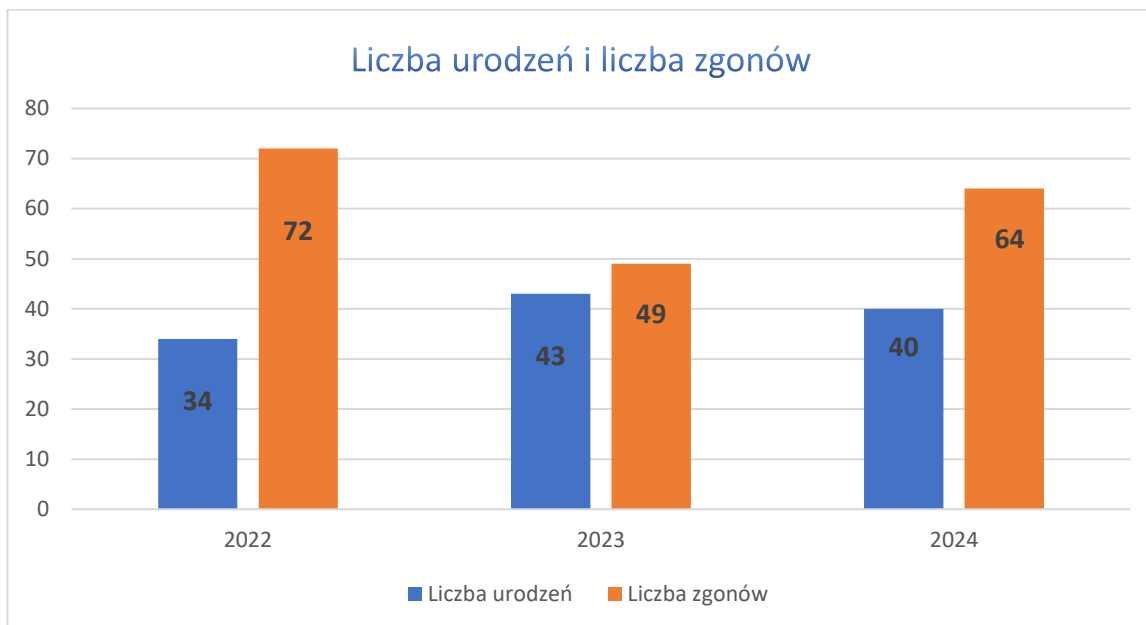
Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku

GRUPA WIEKOWA	GMINA		
	OGÓLEM	KOBIETY	MĘŻCZYŹNI
2023 rok			
Wiek przedprodukcyjny (0 - 17 lat)	812	423	389
Wiek produkcyjny (18 – 59/64)	2786	1267	1519
Wiek poprodukcyjny (powyżej 60/65)	975	617	358
2024 rok			
Wiek przedprodukcyjny (0 - 17 lat)	817	411	406
Wiek produkcyjny (18 – 59/64)	2736	1247	1489
Wiek poprodukcyjny (powyżej 60/65)	973	625	348

Źródło: dane Urzędu Gminy Niechlów

Gmina Niechlów ma ujemny przyrost naturalny. W 2024 roku urodziło się 40 dzieci. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,53.

Poniższa tabela przedstawia liczbę urodzeń i liczbę zgonów na terenie gminy Niechlów na przestrzeni lat 2022 – 2024.

Źródło: dane Urzędu Gminy Niechlów

Analizując powyższe dane można zauważyć tendencję malejącą dotyczącą ogólnej liczby mieszkańców naszej gminy. W ogólnej liczbie ludności większość stanowią kobiety. Społeczeństwo gminy Niechlów starzeje się. Spada populacja osób w wieku produkcyjnym.

Gmina Niechlów jest organem prowadzącym 2 placówki oświatowe. W zasobach infrastruktury społecznej gminy, znajdują się 2 oddziały przedszkolne przy szkołach, ponadto trwają prace związane z utworzeniem Klubu Dziecięcego.

Struktura placówek oświatowych w gminie

Liczba placówek	2022/2023	2024/2025
Placówki wychowania przedszkolnego	2	2
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego	141	114
Szkoły podstawowe	2	2
Uczniowie szkół podstawowych	289	288

Źródło: Urząd Gminy Niechlów

Działalność kulturalną w gminie prowadzi Gminny Ośrodek Kultury w Niechlowie i Gminna Biblioteka w Niechlowie wraz z filią w Sicinach. GOK zajmuje się upowszechnianiem kultury, organizowaniem imprez gminnych, a także przyczynia się do poszerzania zainteresowań mieszkańców kulturą, sztuką i tradycjami. W placówce odbywa się szereg różnorodnych zajęć, np. plastyczne, animacje, ceramiczne, taneczne. Animatorem życia kulturalnego jest również Gminna Biblioteka w Niechlowie wraz z filią, której główną funkcją jest zaspokajanie i rozbudzenie potrzeb czytelniczych społeczności lokalnej. Biblioteka inicjuje także przedsięwzięcia służące promocji kultury, książek i czytelnictwa.

Uprawianiu sportu i rekreacji w gminie Niechlów służą zarówno obiekty sportowo-rekreacyjne, jak i naturalne warunki przyrody tego regionu. Na bazę służącą uprawianiu sportu i rekreacji w gminie składają się dwa boiska gminne, orlik przy siedzibie szkoły, park linowy oraz plac rekreacyjno-sportowy w Sicinach pn. „Górka Macieja”, a także siłownie na powietrzu znajdujące się w poszczególnych wioskach.

Istotne dla stworzenia pełnego obrazu sytuacji rodzin mieszkających na terenie gminy są dane dotyczące rynku pracy, w tym, szczególnie, bezrobocia. Liczba osób z terenu gminy, zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy przedstawiona jest poniżej:

	2023 ROK		2024 ROK	
	OGÓLEM	KOBIETY	OGÓLEM	KOBIETY
BEZROBOTNI	181	104	180	103
Z PRAWEM DO ZASIŁKU	20	14	32	19
ZAMIESZKALI NA WSI	181	104	180	103

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Górze

Zatrudnienie daje nam poczucie stabilizacji i bezpieczeństwa. Utrata pracy niejednokrotnie staje się traumatycznym przeżyciem, z którym trudno się pogodzić. W takim momencie stajemy się bezradni, tracimy wiarę w swoje umiejętności, martwimy się o przyszłość, o to w jaki sposób zaspokoimy potrzeby najbliższych i swoje. Taka sytuacja niejednokrotnie sprzyja popadaniu w uzależnienia (alkohol, narkotyki, uzależnienia behawioralne), a negatywne emocje, które towarzyszą osobie, która utraciła zatrudnienie mogą potęgować zachowania agresywne, przemocowe. Jednak nie zawsze taki scenariusz musi się zrealizować. Utrata zatrudnienia może wpłynąć na to, że zaczniemy „inwestować

w siebie”, zwiększać swoje umiejętności poprzez udział w kursach, szkoleniach. Utrata pracy może sprzyjać także zastanowieniu się nad własną karierą zawodową- czy to co dotychczas wykonywaliśmy dawało nam satysfakcję, czy może czas na zmiany, na przebranżowienie się.

Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w gminie wynosiła ogółem na dzień 31 grudnia 2024 roku 180 osób.

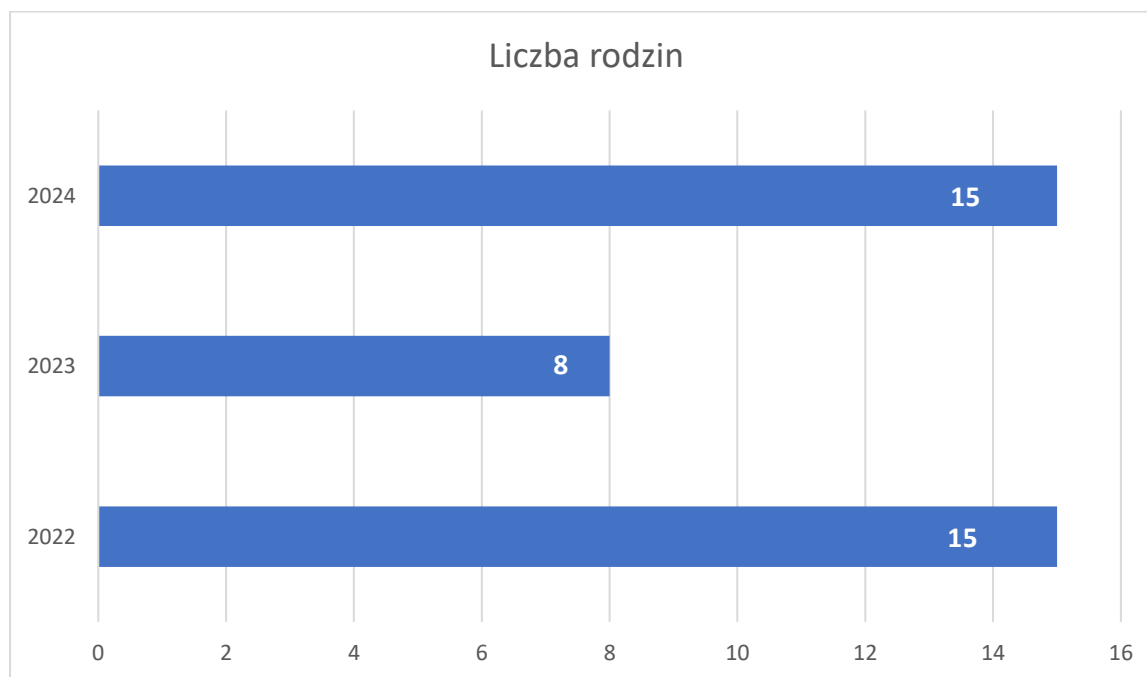
3. Pomoc społeczna na rzecz rodziny

Do głównych zadań GOPS należy: praca socjalna, finansowanie pobytu w domach pomocy społecznej, usługi opiekuńcze, świadczenia pieniężne w postaci zasiłków stałych, celowych, okresowych, świadczenia rodzinne i świadczenia z funduszu alimentacyjnego, stypendia socjalne, dodatki mieszkaniowe i energetyczne oraz realizacja programów na rzecz rodzin. Ze świadczeń pomocy społecznej korzystają przede wszystkim rodziny i osoby będące w trudnej sytuacji życiowej. Zadaniem pomocy społecznej jest przyznanie i wypłacanie świadczeń przewidzianych w ustawie o pomocy społecznej.

W 2024 r. Ośrodek objął pomocą 15 rodzin z dziećmi, w tym 6 to rodziny niepełne. Rodziny te otrzymały pomoc finansową (zasiłki celowe, zasiłki okresowe) oraz wsparcie w postaci pracy socjalnej. Ponadto 42 dzieci skorzystało ze wsparcia w formie obiadów. Praca socjalna prowadzona z rodzicami miała przede wszystkim na celu pomoc w załatwianiu spraw urzędowych (wypełnienie druków, pisanie wniosków do instytucji), opłacaniu rachunków. Wsparcie obejmowało również pośredniczenie w przekazywaniu ubrań, mebli, zabawek, itp.

Pracownicy socjalni, jak i również asystent rodziny, zatrudnieni w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Niechlowie w ramach wykonywania swoich obowiązków podejmują działania na rzecz rodzin dysfunkcyjnych, borykających się z różnorodnymi problemami. Niejednokrotnie są to rodziny, które oprócz ubóstwa dotknięte są wieloma dysfunkcjami. Praca z takimi rodzinami wymaga od kadry pomocy społecznej wysokiego profesjonalizmu i zaangażowania w podejmowanych działaniach. Gmina Niechlów zatrudnia jednego asystenta rodziny. Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny asystent rodziny nie może współpracować z więcej niż 15 rodzinami jednocześnie.

Poniższa tabela przedstawia liczbę rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.

Źródło: Dane własne GOPS w Niechlowie

W przypadku braku współpracy ze strony rodziców z asystentem rodziny oraz rażących zaniedbań godzących w dobro dziecka, właściwe instytucje mają obowiązek interweniowania w imię nadrzędnego priorytetu ochrony dobra dziecka, w tym spoczywa na nich obowiązek informowania sądu rodzinnego o trudnej sytuacji dzieci w rodzinie, a w przypadku występowania jakiegось formy krzywdzenia dziecka również obowiązek zawiadomienia prokuratury/policji.

Celem pracy asystenta rodziny jest pomoc rodzinie w zachowaniu jej integralności, przeciwdziałanie konieczności umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej.

Do zadań asystenta rodziny należy podejmowanie działań naprawczych w rodzinach w ramach obowiązków służbowych, a w szczególności:

- opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym;
- opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z koordynatorem pieczy zastępczej, w przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej;
- udział w spotkaniach grup diagnostyczno-pomocowych,, ds. okresowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej, której organizatorem jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie;

- udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego; wskazywanie, jak sprawnie można wykonywać obowiązki domowe; doradzanie w jaki sposób zarządzać środkami finansowymi;
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych; motywowanie do uczestnictwa w różnego rodzaju terapiach: terapii rodzinnej, terapii psychologicznej, terapii uzależnień;
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi; współpraca z nauczycielami, wychowawcami i pedagogami w zakresie rozwiązywania problemów wychowawczych z dziećmi; wskazywanie sposobów wspólnego spędzania czasu z rodziną; aktywowanie do częstych kontaktów rodziców z wychowawcami;
- wspieranie aktywności społecznej rodzin; udział w ważnych wydarzeniach rodzinnych oraz pozaszkolnych formach aktywności dzieci;
- motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych, udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
- pomoc w terminowym realizowaniu spraw urzędowych przy wykorzystaniu uprawnień asystenta rodziny; towarzyszenie rodzinie i inicjowanie działań prawnych w celu uregulowań zaniedbań i wyjaśnienia sytuacji prawnej w sprawach rodzinnych;
- wspomaganie rodziny w zabezpieczeniu odpowiedniej specjalistycznej opieki medycznej i psychologicznej, towarzyszenie podczas wizyt lekarskich; motywowanie do systematycznego leczenia i zażywania leków zgodnie z zaleceniami lekarza, wspieranie w kontynuowaniu leczenia, udzielanie wsparcia emocjonalnego osobie chorej i członkom jej rodziny, również gdzie występuje problem długotrwałej choroby psychicznej;
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, w rodzinach z problemem alkoholowym, w zakresie wzmocnienia rodziny;
- monitorowania funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;
- sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o jej członkach; okresowe sprawozdania do Sądu Rejonowego, Wydział Rodzinny i Nietletnich o przebiegu współpracy z rodziną; bieżące informowanie sądu o niepokojących zdarzeniach w rodzinach;
- współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny; m. in. Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie - Koordynatorem pieczy zastępczej, Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną, Komendą Powiatową Policji, Zespołem Kuratorskiej Służby Sądowej, Sądem Rodzinnym, kuratorami społecznymi, Poradnią Leczenia Uzależnień, pedagogami i wychowawcami dzieci w szkołach i przedszkolach, świetlicą środowiskową;

➤ współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym lub grupą diagnostyczno- pomocową, pracownikiem socjalnym prowadzącym procedury „Niebieskie Karty”.

Podejmowane działania przez asystenta rodziny w rodzinach mają na celu doprowadzić do ustabilizowania sytuacji w tych rodzinach.

Jeśli rodzina nie wywiązuje się należycie z pełnienia zadań opiekuńczych i wychowawczych wobec dziecka, a udzielone jej wsparcie nie skutkuje poprawą sytuacji, wówczas dziecko może zostać umieszczone zarządzeniem sądu rodzinnego w pieczy zastępczej (rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub w instytucjonalnej pieczy zastępczej).

Dane dotyczące pieczy zastępczej

	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Liczba dzieci z gminy zgłoszonych do adopcji	0	0	0
Liczba dzieci z gminy adoptowanych	0	0	0
Liczba dzieci z gminy umieszczonych w rodzinach zastępczych	0	1	6
Liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych	9	10	16
Liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	2	2	1
Liczba rodzin zastępczych, które objęły opieką dzieci z terenu gminy Niechlów	5	5	7
Liczba usamodzielnianych wychowanków rodzin zastępczych	2	7	1

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Górze

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, gmina zobowiązana jest do współfinansowania pobytu dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej odpowiednio w wysokości:

- 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 50% w trzecim roku pieczy zastępczej.

Gmina Niechlów w roku 2024 współfinansowała pobyt 15 dzieci z terenu gminy w pieczy zastępczej w łącznej kwocie 133.265,66 zł. Na tę kwotę składa się koszt dofinansowania pobytu dzieci w rodzinach zastępczych i rodzinnym domu dziecka: 93.718,28 zł oraz koszt dofinansowania dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych: 39.547,38 zł. W porównaniu do roku 2023, wydatki gminy na ten cel zmalały o 8.285,03 zł. Zmalały koszty, ponieważ zmniejszyła się liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Kwoty współfinansowania kosztów pobytu dzieci w pieczy zastępczej i placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Koszt finansowany przez Gminę	111 700,77 zł	141 550,69 zł	133 265,66 zł

Źródło: Dane własne GOPS w Niechlowie

4. Przemoc domowa

Badając problem przemocy domowej, można ująć również ogólne informacje dotyczące przestępczości na terenie gminy Niechlów. Informacji w tym zakresie udzieliła Komenda Powiatowa Policji w Górze.

Liczba przestępstw na terenie gminy Niechlów

	2022r.	2023r.	2024r.
Przestępstwa ogółem	96	52	83
Przestępstwo przeciwko przemocy domowej	2	2	5
Interwencji domowych (zakończonych notatkami urzędowymi):	29	34	40
Liczba Niebieskich Kart	16	7	12
Interwencji publicznych (zakończonych notatkami urzędowymi)	48	55	42
Przestępstwa wśród nieletnich	0	0	0
Alkohol wśród nieletnich	0	0	0
Liczba zgłoszonych prób samobójczych wśród nieletnich z gminy	2	2	2

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Górze

Jednym z przejawów dysfunkcyjności systemu rodzinnego jest występowanie przemocy domowej. Doświadczanie przemocy w dzieciństwie ze strony rodziców, doznane urazy, krzywdy fizyczne i psychiczne, w bardzo negatywny sposób wpływają na kształtowanie się osobowości człowieka. W życiu dorosłym dziecka krzywdzonego mogą wystąpić zaburzenia osobowości, depresje, próby samobójcze, większa skłonność do sięgania po alkohol czy środki psychoaktywne. Ponadto, osoby doświadczające przemocy w dzieciństwie, jako osoby dorosłe częściej wykazują skłonność do stosowania przemocy wobec swoich dzieci, powielając przemocowe zachowania rodziców. Zadania gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej określa ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Zgodnie z jej zapisami, w Gminie Niechlów funkcjonuje system przeciwdziałania przemocy domowej oparty na interdyscyplinarnej współpracy instytucji i podmiotów, prowadzonej w ramach pracy Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz pracy powoływanych przez Zespół grup diagnostyczno-pomocowych realizujących procedurę „Niebieskie Karty” w indywidualnych przypadkach.

Liczba założonych Niebieskich Kart

2022 r.	2023 r.	2024 r.
13	10	30

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Niechlowie

Badanie zjawiska przemocy jest trudnym zadaniem. Często bowiem ofiary agresji nie przyznają się do tego, iż są krzywdzone przez najbliższych. Przemoc zarówno fizyczna jak psychiczna jest zjawiskiem dość powszechnym w polskiej społeczności. Do zakresu działań władz samorządowych należy pomoc ofiarom przemocy oraz podejmowanie kroków mających na celu przeciwdziałanie tego typu zjawiskom w rodzinach.

5. Wnioski z analizy danych społeczno-demograficznych

Z analizy danych społeczno-demograficznych wynika przede wszystkim, że gmina boryka się narastającymi problemami starzenia się mieszkańców i ujemnego przyrostu naturalnego. Proces ten rzutuje na inne problemy w sferze społecznej, chociażby na strukturę rodziny i pojawiające się dysfunkcje. Zebrane dane wskazują również, że problemy takie jak ubóstwo, bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych to problemy, między którymi zachodzi związek

przyczynowo – skutkowy, np.: bezrobocie powoduje nie tylko utratę środków finansowych ale również pogłębienie i nawarstwienie się innych problemów, tj.: bezradność, izolację społeczną, uzależnienia itp. Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych dotyczy rodzin z dziećmi niezależnie od ich struktury. Wieloprotblemowe rodziny z dziećmi to rodziny, które mogą mieć jeden lub wiele sprzężonych ze sobą problemów. Problemowość nasila się szczególnie w przypadku rodzin niepełnych. Poza wsparciem materialnym i niematerialnym, niezbędne jest w takim przypadku wzmocnienie funkcji rodziny, poprzez umożliwienie dostępu do różnego rodzaju form wsparcia. Brak możliwości zapewnienia wsparcia dziecku i rodzinie w środowisku lokalnym i konieczność umieszczenia dziecka poza rodziną może spowodować bardzo dotkliwe skutki psychiczne i społeczne. Celem wszystkich działań podejmowanych przez powołane do tego instytucje, jest zapobieganie umieszczeniu dziecka poza rodziną biologiczną oraz wyposażenie rodziny w narzędzia umożliwiające samodzielne radzenie sobie z pojawiającymi się problemami i potrzebami. Problemy rodzin mają wielowymiarowy charakter i ich rozwiązywanie wymaga także zintegrowanej współpracy instytucjonalnej. Należy doprowadzić do współdziałania wszystkich podmiotów powołanych do działań w celu wspierania rodziny.

Diagnozowanie, zarówno problemów, z jakimi borykają się rodziny w gminie Niechlów, jak i posiadanych zasobów pozwala na wskazanie form pomocy dla rodzin znajdujących się w sytuacjach zagrożenia i kryzysu. Znajomość posiadanego potencjału oraz rodzaju i dostępności usług daje możliwość formułowania celów i zadań stanowiących spójny system działania na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu swoich funkcji opiekuńczo - wychowawczych.

III. Cele programu

Cele będą realizowane poprzez działania mające przywrócić rodzinie prawidłowe funkcjonowanie w sferze opiekuńczo-wychowawczej oraz pełnienia prawidłowych ról społecznych. Praca z rodziną będzie połączona z jej własną aktywnością. Istotną kwestią jest wsparcie rodziny na etapie pojawienia się problemów oraz eliminowania sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić rodzinę naturalną. W przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej – stworzenie możliwości powrotu do rodziny naturalnej. Niniejszy program ukierunkowany jest na zapewnienie kompleksowej opieki i wsparcia dla rodzin zagrożonych dysfunkcjami. Oczekiwany efekt realizacji Programu ma być szeroko rozumiana poprawa sytuacji dziecka i rodziny.

Cel główny Programu:

Rozwijanie systemu wsparcia sprzyjającemu prawidłowemu funkcjonowaniu rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb rodzin przejawiających trudności w realizacji funkcji opiekuńczo – wychowawczych

Cele szczegółowe Programu:

Zabezpieczenie podstawowych potrzeb socjalno - bytowych rodzin

Wspieranie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze

Zapobieganie pogłębiania się dysfunkcji w rodzinach

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej

Działania w ramach realizacji poszczególnych celów zostały opisane poniżej:

Cel 1	
Zabezpieczenie podstawowych potrzeb socjalno – bytowych rodzin	
Zadania	Wskaźniki
<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej dla rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji; 2. Kontynuacja programów dożywiania oraz wsparcia finansowego dla rodzin spełniających warunki wynikające z ustawy o pomocy społecznej; 3. Zapewnienie pomocy materialnej rodzinom z systemu świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego, dodatków mieszkaniowych i stypendiów szkolnych; 4. Upowszechnianie informacji o formach pomocy; 5. Motywowanie do systematycznego kontaktu z Powiatowym Urzędem Pracy w celu aktywizacji zawodowej; 6. Organizowanie akcji charytatywnych na rzecz potrzebujących (przekazywanie sprzętu AGD, RTV, mebli i zbiórki odzieży); 7. Udzielanie informacji o instytucjach świadczących pomoc na rzecz rodziny; 8. Objęcie pracą socjalną rodzin potrzebujących tego rodzaju wsparcia; 9. Organizacja zajęć i wypoczynku dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych; 10. Współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) liczba rodzin objętych wsparciem finansowym i rzeczowym, 2) liczba dzieci, którym GOPS finansuje posiłki w szkołach i przedszkolach, 3) liczba rodzin z dziećmi, które otrzymały pomoc materialną z systemu świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego, dodatku mieszkaniowego, 4) liczba uczniów, którzy otrzymali pomoc materialną o charakterze socjalnym, 5) liczba rodzin z dziećmi objętych pracą socjalną,

Cel 2	
Wspieranie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze	
Zadania	Wskaźniki
<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizacja prelekcji i szkoleń dla rodziców; 2. Zachęcanie do udziału w szkole dla rodziców w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej; 3. Przydzielanie asystenta rodzinom, w których dzieci są zagrożone umieszczeniem w pieczy zastępczej lub zaburzona jest funkcja opiekuńczo – wychowawcza; 4. Monitorowanie sytuacji rodzin po zakończeniu współpracy z asystentem rodziny; 5. Planowane działania w celu powrotu małoletnich dzieci z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej; 6. Tworzenie warunków do działania rodzin wspierających; 7. Realizacja ogólnodostępnych zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) liczba osób, które skorzystały z prelekcji i szkoleń dla rodziców, 2) liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, 3) liczba rodzin objęta monitoringiem, 4) liczba rodzin wspierających, 5) liczba dzieci powracających z pieczy zastępczej do rodzin biologicznych.
Cel 3	
Zapobieganie pogłębianiu się dysfunkcji w rodzinach	
Zadania	Wskaźniki
<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapewnienie dostępności do bezpłatnych konsultacji oraz poradnictwa specjalistycznego; 2. Zapewnienie pomocy rodzinom/osobom doświadczającym przemocy; 3. Zapewnienie pomocy rodzinom/osobom borykającym się z problemem alkoholowym; 4. Zagwarantowanie dostępności pomocy specjalistycznej w trybie interwencyjnym w przypadku kryzysów życiowych i sytuacji nagłych; 5. Monitorowanie sytuacji rodzin zagrożonych kryzysem. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) liczba rodzin korzystających ze wsparcia w postaci pracy socjalnej. 2) liczba rodzin objętych wsparciem psychologicznym, 3) liczba rodzin objętych działaniami w wyniku procedury „Niebieskie Karty”, 4) liczba rodzin objętych interwencją kryzysową, 5) liczba nadzorów kuratorskich.

Cel 4	
Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej	
Zadania	Wskaźniki
<ol style="list-style-type: none"> 1. Podejmowanie działań profilaktycznych sprzyjających umacnianiu rodziny np. imprezy rodzinne, festyny, szkolenia; 2. Zachęcanie do udziału w szkole dla rodziców w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej; 3. Współpraca placówek oświatowych ze specjalistycznymi podmiotami świadczącymi pomoc dziecku i rodzinie w zakresie rozwiązywania trudności wychowawczych i problemów szkolnych; 4. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników służb społecznych oraz pracowników oświaty; 5. Informowanie o akcjach ogólnopolskich i lokalnych, wspierających rodzinę. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) liczba podjętych działań profilaktycznych, takich jak festyny, koncerty, imprezy rodzinne, 2) liczba pracowników służb społecznych biorących udział w szkoleniach i kursach, 3) liczba informacji opublikowanych na stronie internetowej lub lokalnych mediach.

IV. Przewidywane efekty realizacji programu

Program Wspierania Rodziny w Gminie Niechlów na lata 2026 - 2028 zakłada stworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia rodzin, w szczególności dzieci.

W wyniku przeprowadzonych działań przewidywane jest osiągnięcie następujących efektów:

- ✓ poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi i przywrócenie im zdolności do prawidłowego wypełniania obowiązków rodzicielskich,
- ✓ zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin celem zapobiegania powstawaniu sytuacji kryzysowych,
- ✓ wzmocnienie poczucia bezpieczeństwa rodziny i dziecka,
- ✓ zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka,
- ✓ przeciwdziałanie umieszczaniu dzieci w pieczy zastępczej, a także umożliwienie dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej powrotu do rodziny biologicznej,
- ✓ wzrost świadomości społeczeństwa na temat prawidłowego funkcjonowania rodziny i poprawnych relacji rodzinnych,
- ✓ rozwój efektywnej współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami realizującymi program wspierania rodziny.

V. Realizatorzy programu

Program Wspierania Rodziny w Gminie Niechlów na lata 2026-2028 będzie realizowany przede wszystkim przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Niechlowie. Realizacja Programu polegać będzie na zasadach współdziałania z partnerami środowiska lokalnego, którzy specjalizują się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny. Dzięki wspólnie podejmowanym działaniom dopracowane zostaną odpowiednie warunki i możliwości dla wszechstronnej i skutecznej pomocy rodzinie.

Partnerami programu są:

1. Urząd Gminy w Niechlowie,
2. Komenda Powiatowa Policji w Górze,
3. Placówki oświatowe z terenu gminy Niechlów,
4. Gminna Biblioteka w Niechlowie, Gminny Ośrodek Kultury w Niechlowie,
5. Sąd Rejonowy III Wydział Rodzinny i Nieletnich w Głogowie, kuratorzy sądowi,
6. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
7. Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Niechlów,
8. Przedstawiciele ochrony zdrowia,
9. Przedstawiciele innych instytucji, organizacji pozarządowych i podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego w obszarze działania pomocy rodzinom.

W realizacji swoich działań ww. podmioty powinny kierować się dobrem rodziny, a jej wspieranie traktować jako priorytet. Opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny należy do zadań własnych gminy, a tym samym zobowiązuje jednostki samorządowe do realizacji celów w nim zawartych oraz do stymulowania i ukierunkowywania działań na rzecz dziecka i rodziny.

VI. Monitoring realizacji programu i finansowanie

Monitoring programu będzie prowadzony z wykorzystaniem informacji oraz danych ze sprawozdań dostępnych na poziomie gminy, uzyskiwanych od podmiotów i partnerów uczestniczących w realizacji zadań.

Monitoring Programu umożliwi analizę realizacji podejmowanych działań, a także pozwoli na ocenę ich skuteczności i efektywności. W przypadku stwierdzenia rozbieżności między założeniami a rezultatami, założenia będą weryfikowane i dostosowywane do potrzeb docelowej.

Zebrane informacje zostaną wykorzystane do opracowania sprawozdania podsumowującego okres realizacji programu. W myśl art. 179 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku sprawozdanie roczne za poprzedni rok z realizacji Programu Wspierania Rodziny oraz potrzeby związane z realizacją zadania przedstawi Radzie Gminy Niechlów i Wójtowi Gminy Niechlów Dyrektor Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej do dnia 31 marca każdego roku.

Finansowanie Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2026-2028 odbywać się będzie w ramach środków budżetu Gminy Niechlów, dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł. Może też wystąpić potrzeba poniesienia zwiększonych nakładów finansowych na realizację założeń programowych, jak i większego zaangażowania instytucjonalnego i społecznego, by przeciwdziałać niepożądanym zjawiskom mającym negatywny wpływ na jakość i kondycję życia rodzin zamieszkujących w gminie. W takim przypadku GOPS w Niechlowie będzie poszukiwał partnerów do realizacji niezbędnych działań.

Podsumowanie

Program Wspierania Rodziny dla Gminy Niechlów na lata 2026-2028 zakłada stworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia rodzin, w szczególności dzieci.

Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny, ochronny, a rodzinie w pierwszej kolejności zostaną stworzone możliwości samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami. Niezbędne jest systematyczne podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków dysfunkcji oraz promowanie rodzinnego stylu życia. Tylko wtedy można zwiększyć jej szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz wykorzystanie własnej aktywności i wewnętrznego potencjału w celu zdobywania nowych umiejętności.

Wobec rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych, Program zakłada działania, których celem jest zapewnienie wsparcia rodziny i pomocy szczególnie poprzez:

- analizę sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie;
- wzmocnienie roli i funkcji rodziny;
- rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny;
- podniesienie świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny;
- pomoc w integracji rodziny;
- przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodziny.

Zamierzone cele Programu zostaną osiągnięte, jeżeli do realizacji programu włączą się aktywnie instytucje, placówki i organizacje, które swoimi działaniami, wspierają dzieci i rodziny. Spodziewanym efektem realizacji Programu ma być polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, zwiększenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka.

UZASADNIENIE

Zadaniem własnym gminy, określonym w art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jest opracowanie i realizacja gminnego programu wspierania rodziny. Niniejszy program jest kontynuacją programów wspierania rodziny realizowanych w gminie Niechlów od 2013 r. Celem realizacji Programu jest wzmocnienie trwałości rodziny poprzez tworzenie jednolitego i profesjonalnego systemu pomocy dla rodzin z terenu gminy Niechlów. Szczególnie istotne dla realizacji założonego celu jest włączenie wszystkich podmiotów działających w środowisku lokalnym, wspomagających i wspierających dziecko i rodzinę. Dotychczas obowiązujący Program Wspierania Rodziny na lata 2023-2025, przyjęty uchwałą Nr LIII/336/2022 Rady Gminy Niechlów z dnia 22 grudnia 2022 r., obowiązuje do 31 grudnia 2025 r. W związku z powyższym przyjęcie Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Niechlów na lata 2026-2028 jest w pełni uzasadnione.

Sporządziła:

Alina Strawczyńska

Dyrektor GOPS w Niechlowie